

ดินถล่มหรือโคลนถล่ม คือ การเคลื่อนตัวของมวลดินและหิน ภายใต้อิทธิพลแรงโน้มถ่วงของโลก สาเหตุหลักของดินถล่ม คือ ดินบริเวณนั้นไม่สามารถรับน้ำหนักของตัวเองได้อีกต่อไป ดินถล่มมักเกิดพร้อมกับหรือตามมาหลังจากน้ำป่าไหลหลาก เกิดขึ้นในขณะหรือภายหลังพายุฝนที่ทำให้ฝนตกหนักต่อเนื่องอย่างรุนแรง กล่าวคือ เมื่อฝนตกต่อเนื่องน้ำซึมลงในดินอย่างรวดเร็ว เมื่อถึงจุดหนึ่งดินจะอิ่มตัวชุ่มด้วยน้ำยังผลให้น้ำหนักของมวลดินเพิ่มขึ้นและแรงยึดเกาะระหว่างมวลดินลดลงระดับน้ำใต้ผิวดินเพิ่มสูงขึ้นทำให้แรงต้านทานการเคลื่อนไหลของดินลดลงจึงเกิดการเคลื่อนไหลของตะกอนมวลดินและหิน ดังนั้นโอกาสที่จะเกิดดินถล่มหรือโคลนถล่มมีมากขึ้นการเคลื่อนตัวของดินอาจเกิดอย่างช้าๆหรืออย่างฉับพลัน น้ำหนักของมวลดินที่ถล่มลงมามีกำลังมหาศาลที่จำทำลายสิ่งต่างๆที่จะขวางทางและก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินการเกิดดินถล่มเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ

- พื้นที่เป็นทางลาดชัน เช่น ถนนที่ตัดผ่านภูเขา บริเวณลำห้วย บริเวณเหมืองใต้ดินและเหมืองบนดิน
- บริเวณที่ดินลาดชันมากและมีหินก้อนใหญ่ฝังอยู่ในดิน โดยเฉพาะบริเวณที่ใกล้ทางน้ำ เช่น ห้วย คลอง แม่น้ำ
- สภาพพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่มีการทำลายป่าไม่สูง ชั้นดินขาดรากไม้ยึดเหนี่ยว
- พื้นที่สูงชันไม่มีพืชปกคลุม

หมู่บ้านเสี่ยงภัยดินถล่ม หมายถึง หมู่บ้านหรือชุมชนที่อยู่ใกล้เชิงลำห้วยตามลาดเชิงเขา และพื้นที่ลำห้วยที่อยู่ติดหรือใกล้เขาสูง อาจจะได้รับผลกระทบจากการเคลื่อนไหลของตะกอนมวลดินและหินปริมาณมากที่มาพร้อมกับน้ำตามลำห้วยชันลงมาสู่หมู่บ้านและชุมชนที่ตั้งอยู่ โดยลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้านเสี่ยงภัยดินถล่ม มีข้อสังเกตได้ดังนี้

- อยู่ติดภูเขาและใกล้ลำห้วย
- มีร่องรอยดินไหลและเลื่อนบนภูเขา
- มีรอยแยกของพื้นที่บนภูเขา
- มีน้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วมบ่อย
- มีกองหิน เนินทรายปนโคลนและต้นไม้ในห้วยหรือใกล้หมู่บ้าน
- พื้นห้วยจะมีก้อนหินขนาดเล็กและใหญ่ปนกันตลอดท้องน้ำ

3) สัญญาณเตือนภัยบอกเหตุดินถล่มในพื้นที่ลาดชัน

- มีฝนตกหนักถึงหนักมากตลอดทั้งวัน
- ระดับน้ำในลำห้วยเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วตลอดผิปกติ
- สีของน้ำมีสีขุ่นมากกว่าปกติเปลี่ยนเป็นเหลืองสีดินภูเขา
- มีกิ่งไม้หรือท่อนไม้ไหลมากับกระแสน้ำ
- เกิดช่องทางเดินน้ำแยกขึ้นใหม่หรือหายไปจากเดิมอย่างรวดเร็ว
- โครงสร้างต่างๆเกิดการเคลื่อนหรือคันตัวขึ้น เช่น ถนน กำแพง
- ต้นไม้ เสาไฟ รั้ว หรือกำแพง เอียงหรือล้มเอียง
- ท่อน้ำใต้ดินแตกหรือหักอย่างฉับพลัน
- ถนนยุบตัวอย่างรวดเร็ว

สาเหตุของดินถล่มหรือโคลนถล่มจำแนกได้ดังต่อไปนี้
 ๑) สาเหตุจากมนุษย์ (Manmade Causes)
 -การก่อสร้างในบริเวณเชิงเขาลาดชันโดยไม่มี

- การคำนวณด้านวิศวกรรมที่ผิดพลาด
- การเกษตรในพื้นที่ลาดชันเชิงเขา
- การกำจัดพืชที่ปกคลุมดินและการตัดไม้ทำลายป่า
- ๒) การตัดไม้ทำลายป่า (Natural factectos)
- ฝนตกหนักการเกิดดินถล่มในประเทศไทยส่วนใหญ่มักจะมีฝนเป็นปัจจัยเร่งที่สำคัญเสมอ
- การลดระดับน้ำในแม่น้ำและอ่างเก็บน้ำ

การเตรียมพร้อมรับมือ อุทกภัย วาตภัย และดินถล่ม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

แจ้ง 0-7644-2068

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเจริญ

ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

อุทกภัย คือ ภัยหรืออันตรายที่เกิดจากน้ำท่วมหรืออันตรายที่เกิดจากสภาวะที่

น้ำไหลเอ่อล้นฝั่งแม่น้ำลำธาร หรือทางน้ำ เข้าท่วมพื้นที่โดยปกติแล้วไม่ได้อยู่ใต้ระดับน้ำ หรือเกิดการสะสมน้ำบนพื้นที่ซึ่งระบายออกไม่ทันทำให้พื้นที่นั้นปกคลุมไปด้วยน้ำ โดยทั่วไปอุทกภัยมักเกิดจากน้ำท่วม ซึ่งสามารถแบ่งเป็นลักษณะใหญ่ได้ ๒ ลักษณะคือ

- ๑) น้ำท่วมขัง/น้ำล้นตลิ่ง
- ๒) น้ำท่วมฉับพลัน

สาเหตุของการเกิดอุทกภัยจากธรรมชาติ มีดังนี้

- ฝนตกหนักจากพายุหรือพายุฝนฟ้าคะนอง
- ฝนตกหนักจากพายุหมุนเขตร้อน
- ฝนตกหนักในป่าบนภูเขา
- ผลจากมรสุมมีกำลังแรง

สาเหตุของการเกิดอุทกภัยจากการกระทำของมนุษย์ มีดังนี้

- การตัดไม้ทำลายป่า
- การขยายเขตเมืองลูก้าเข้าไปในพื้นที่ลุ่มต่ำ
- การก่อสร้างโครงสร้างขวางทางน้ำธรรมชาติ
- การออกแบบทางระบายของถนนไม่เพียงพอ
- การบริหารจัดการน้ำไม่ดี

วาตภัย หมายถึง ภัยที่เกิดขึ้นจากพายุลมแรงจนทำให้เกิดความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือนต้นไม้และสิ่งก่อสร้าง สำหรับประเทศไทย วาตภัยหรือพายุลมแรงมีสาเหตุมาจาก

- ๑.พายุหมุนเขตร้อน ดีเปรสชัน พายุโซนร้อน พายุไต้ฝุ่น
- ๒.พายุฤดูร้อน
- ๓.ลมจวน(ทอนาโด)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดวาตภัย

- ๑) พายุหมุนเขตร้อน พายุหมุนเขตร้อนเป็นคำทั่วไปที่ใช้สำหรับเรียกหรือพายุไซโคลน มีถิ่นกำเนิดเหนือมหาสมุทรในเขตร้อนแถบละติจูดต่ำแต่หลังจากเส้นละติจูดอย่างน้อย 4-5 องศาละติจูด พายุนั้นเกิดขึ้นในมหาสมุทรหรือทะเลที่มีอุณหภูมิสูงตั้งแต่ ๒๖ องศาเซลเซียส ขึ้นไปถึงระดับความลึกประมาณ ๖๐ เมตร มีปริมาณไอน้ำในอากาศมากจนถึงความสูงประมาณ ๗ กิโลเมตร เมื่อเกิดขึ้นแล้วมักเคลื่อนตัวตามกระแสลมส่วนใหญ่จากทิศตะวันออกมาทิศตะวันตก และค่อยโค้งขึ้นไปทางละติจูดสูงแล้วเวียนโค้งไปทางทิศตะวันออกอีก บริเวณที่มีพายุเขตร้อนเกิดขึ้นประจำได้แก่

๑.๑ มหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตกและตะวันออกของเอเชียเรียกว่า “ไต้ฝุ่น”

๑.๒ มหาสมุทรแอตแลนติกเหนือ บริเวณทะเลแคริบเบียน เรียกว่า “เฮอริเคน”

๑.๓ บริเวณมหาสมุทรอินเดีย มหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ และบริเวณออสเตรเลียเรียกว่า “ไซโคลน”

พายุหมุนเขตร้อนจะใช้เวลาการก่อตัวประมาณ ๓-๔ วัน เมื่ออยู่ในสถานะที่เจริญเต็มที่จะมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร ขึ้นไป จนถึง ๓๐๐ กิโลเมตร หรือมากกว่า ความเร็วลมสูงสุดที่บริเวณใกล้ศูนย์กลางนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความรุนแรงของพายุ ซึ่งในยามมหาสมุทรแปซิฟิกด้านตะวันตกและทะเลจีนใต้มีข้อตกลงระหว่างประเทศดังนี้

๑.พายุดีเปรสชัน (depression) ความเร็วลมใกล้ศูนย์กลางไม่ถึง ๖๓ ก.ม./ชม.

๒.พายุโซนร้อน (typical storm) ความเร็วลมใกล้ศูนย์กลางไม่ถึง ๑๑๘ ก.ม./ชม.

๓.ไต้ฝุ่น (typhoon) ความเร็วลมใกล้ศูนย์กลางตั้งแต่ ๑๑๘ ก.ม./ชม. ขึ้นไป

๒.พายุฤดูร้อนและพายุฟ้าคะนอง พายุฟ้าคะนองเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะที่ ลักษณะที่สำคัญมีการปล่อยประจุไฟฟ้าจำนวนมากอย่างทันทีทันใด ในลักษณะฟ้าผ่าหรือฟ้าแลบ และเกิดเสียงดังคือฟ้าร้อง รวมทั้งมีฝนตกหนักลมกรรโชกและอาจมีลูกเห็บตกเกิดขึ้นด้วย พายุฤดูร้อนส่วนมากจะเกิดช่วงเดือนมีนาคม และเมษายน โดยจะเกิดขึ้นบ่อยในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคกลางและภาคตะวันออกจะเกิดขึ้นน้อยครั้งกว่า สำหรับภาคใต้ก็เกิดขึ้นได้แต่ไม่บ่อยนัก อันตรายจากพายุหรือฟ้าคะนองรุนแรงที่พบได้บ่อยในประเทศไทยได้แก่

๑.อากาศปั่นป่วนและลมกรรโชกรุนแรงก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งก่อสร้างต่างๆบนพื้นดิน

๒.ลูกเห็บในเมฆพายุฟ้าคะนองที่มียอดเมฆสูงมากกระแสอากาศ ขึ้นไปถึงระดับที่มีอุณหภูมิต่ำพอที่จะทำให้ละอองน้ำในเมฆแข็งตัวเป็นน้ำรวมตัวเข้าตัวด้วยการสะสมจนเป็นก้อนน้ำแข็งขนาดใหญ่ขึ้นจนในที่สุดเมื่ออากาศที่เคลื่อนที่ขึ้นภายในเมฆไม่สามารถพุงรับน้ำหนักของน้ำแข็งไว้ต่อไป ก็จะตกลงมาเป็นลูกเห็บสร้างความเสียหายได้

๓.ฟ้าผ่าฝนตกหนักต่อเนื่อง ทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน ในพื้นที่ราบลุ่มต่ำและพื้นที่ราบเชิงเขา